

ХУЛОСАИ

комиссияи экспертии Шурои диссертациони 6D. KOA – 018 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон оид ба диссертацияи Абдуллозода Зебонисо Файзулло дар мавзӯи «Созишномаи арбитражӣ: масъалаҳои назария ва таҷриба», барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 12.00.03 – Ҳуқуқи граждани; ҳуқуқи соҳибкорӣ; ҳуқуқи оилавӣ; ҳуқуқи байналмилалӣ хусусӣ пешниҳод шудааст.

1. Ба Созмони Умумиҷаҳонии Савдо пазируфтани Тоҷикистон соли 2012 дар муносибатҳои байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон саҳифаи навро боз намуд. Яке аз шартҳои ворид шудан ба ин созмон ин таъсис додани Арбитражи байналмилалӣ тиҷоратӣ Тоҷикистон буд, ки он баҳсҳои тиҷоратӣ байналмилалиро ҳамчун мақоми ғайридавлатӣ баррасӣ намояд. Бо дарназардошти ин 18 марти соли 2015 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи арбитражи байналмилалӣ тиҷоратӣ» (минбаъд – Қонуни ҚТ АБТ) қабул гардида, ҳуди ҳамон сол дар назди Палатаи савдо ва саноати ҚТ Арбитражи байналмилалӣ тиҷоратӣ Тоҷикистон таъсис дода шуд.

Дар Қонуни ҚТ АБТ муқарраротҳои пешбинӣ гардиданд, ки онҳо зарурати мутобиқ намудани Кодекси муҳофизатии иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон (минбаъд – КМИ ҚТ)-ро ба меъёрҳои Қонуни ҚТ АБТ ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ба миён овардаанд. Аз ҷумла, боби 9 Қонуни ҚТ АБТ ваколатҳои бекор кардани қарорҳои арбитражи байналмилалӣ тиҷоратиро дар баъзе ҳолатҳо ба салоҳияти судҳои иқтисодии ҚТ вогузор намудааст. Ғайр аз ин, бо мақсади ба роҳ мондани таҷрибаи ҳуқуқатбиқномаи ягона, судҳои иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистонро зарур аст, ки механизмҳои ҳуқуқии эътироф ва иҷрои ҳалномаҳои арбитражӣ дар ҳудуди ҚТ ва ё давлатҳои хориҷӣ қабулшударо дошта бошанд (боби 28 КМИ ҚТ). Ин муқаррароти КМИ ҚТ ба меъёрҳои Конвенсия оид ба эътироф ва

мавриди иҷро қарор додани қарорҳои арбитражи хориҷӣ аз 10 июни соли 1958 (Конвенсияи Нью-Йорк) асос меёбанд. Аз ин рӯ, зарур аст, ки таҷрибаи амалисозии муқаррароти Конвенсия дар ҚТ ва берун аз он мавриди таҳлил қарор дода шавад.

Созишномаи арбитражӣ дар ҳалли баҳсҳо ва иҷрои қарорҳои арбитражҳои байналмилалӣ нақши муҳим мебозад. Маҳз муқаррароти созишномаи арбитражӣ пешниҳоди баҳсҳоро ба арбитраж, ҳудуди амали арбитраж, инчунин шартҳоеро, ки ба эътироф ва иҷрои ҳалномаҳои арбитражӣ таъсир мерасонанд, муайян мекунанд. Аз ин рӯ, тавачҷӯҳи олимон дар соҳаи охир институти созишномаи арбитражиро ҳамчун категорияи мустақили ҳуқуқӣ ҷалб кардааст. Сарфи назар аз гуногунии наشرҳои илмӣ, монографияҳо ва тадқиқотҳо, ин мавзӯ мубрам ва муҳим боқӣ мемонад.

То ҳол оид ба масъалаҳои доираи созишномаи арбитражӣ ҳангоми баррасии баҳс дар арбитраж, шартҳо ва унсурҳои ҳатмии он чи аз ҷиҳати назариявӣ дар байни олимон ва ҷӣ дар амалия дар байни мутахассисон ақидаи ягона вуҷуд надорад. Ин ҳолат ба фаъолияти институти арбитраж ва такмил додани ин соҳа таъсири манфӣ мерасонад. Тағйиру иловаҳо ба Қонуни ЮНСИТРАЛ соли 2006 низ дар бораи ҷанбаҳои муҳими созишномаи арбитражӣ возеҳияти кофӣ надоданд, баръакс, дар баъзе мавридҳо мушкилоти бастанӣ созишномаи арбитражӣ ва ҳадди татбиқи онро шадидтар карданд.

2. Диссертатсия ба талаботҳои бандҳои 31 ва 33 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 – юми июни соли 2021, № 267 тасдиқ шудааст, мутобиқат дорад. Диссертатсия кори илмӣ – тахассусии анҷомёфта буда, аз ҷониби унвонҷӯй мустақилона таҳияшуда, сатҳи навгонӣ ва дар шароити ҷумҳурӣ татбиқшаванда буданро дорад. Натиҷа ва нуқтаҳои илмии ба ҳимоя пешниҳодшуда метавонанд дар назарияи ҳуқуқи граждани, такмили қонунгузорӣ ва раванди таълим дар

муассисаҳои таҳсилоти олии ҳуқуқшиносӣ ба таври васеъ истифода шаванд, ки онҳо саҳми шахсии унвонҷӯро нишон медиҳанд.

3. Мавзӯ ва мазмуни таҳқиқоти мазкур ба Шиносномаи ихтисоси 12.00.03 – Ҳуқуқи граждани; ҳуқуқи соҳибкорӣ; ҳуқуқи оилавӣ; ҳуқуқи байналмилалӣ хусусӣ, ки аз рӯи он ба Шуроӣ диссертатсионӣ мувофиқи Фармоиши Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз санаи 7 – уми январи соли 2022, №16 ҳуқуқи қабули диссертатсияҳо барои ҳимоя дода шудааст, мувофиқ мебошад.

4. Натиҷаҳои асосии таҳқиқот дар, 10 мақолаи илмӣ инъикос ёфтаанд. Аз ҷумла 8 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба таъб расидааст. Дар интишорот натиҷаҳои асосӣ, хулосаҳо ва тавсияҳои унвонҷӯ баён шудаанд. Теъдоди маводи чопшуда ба банди 35 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 – юми июни соли 2021, № 267 тасдиқ шудааст, мувофиқ мебошад.

5. Дар таҳқиқоти диссертатсионии Абдуллозода З.Ф., истифодаи мавод бидуни иқтибос ба муаллиф ё маъхаз мавҷуд набуда, ҳамаи сарчашмаҳои истифодашуда бо ишора ба муаллиф ё маъхаз тавассути иқтибос ба расмият дароварда шудаанд, ки аз риоя шудани банди Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ гувоҳӣ медиҳад.

6. Дар диссертатсия ва дигар ҳуҷжатҳои пешниҳоднамудаи унвонҷӯ маълумоти ғайрисиҳеҳ, аз ҷумла дар бораи корҳои аз ҷониби ӯ чопгардида, мавҷуд намебошад.

Банди 61 – уми Низомномаи Шуроӣ диссертатсиониро, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 – юми июни соли 2021, № 267 тасдиқ шудааст, ба роҳбарӣ гирифта,

Комиссия пешниҳод менамояд:

1. Диссертатсияи Абдуллозода Зебонисо Файзулло дар мавзӯи «Созишномаи арбитражӣ: масъалаҳои назария ва таҷриба», барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси 12.00.03 –

Ҳуқуқи граждани; ҳуқуқи соҳибкорӣ; ҳуқуқи оилавӣ; ҳуқуқи байналмилалӣ хусусӣ, ки ба Шурои диссертатсионӣ 6D. КОА – 018 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон пешниҳод шудааст, барои Ҳимоя қабул карда шавад.

2. Муқарризони расмӣ аз рӯи диссертатсия шахсони зерин таъин карда шаванд:

– Муртазозода Чамшед Сайдалӣ, д.и.х, профессор, Раиси комиссияи Дастур ва ташкили кори Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

– Мирзоев Парвиз Исроилович, н.и.х, дотсент, мудири кафедраи ҳуқуқ ва ҳуқуқшиносии муқоисавии факултети дипломатия ва сиёсати Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон.

3. Ба ҳайси муассисаи пешбар муассисаи давлатии таҳсилоти олии касбии «Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон» таъин карда шавад.

4. Барои нашри эълон оид ба Ҳимояи минбаъда ва ҷойгир намудани автореферат дар сомонаи Комиссияи олии аттестатсионӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода шавад.

5. Барои чопи автореферат бо ҳуқуқи дастнавис иҷозат дода шавад.

Раиси комиссия:

доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор
аъзои Шурои диссертатсионӣ

Имомова Н.М.

Аъзои комиссия:

доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор
аъзои Шурои диссертатсионӣ

Сангинов Д.Ш.

номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсент

Курбонов Қ.Б.

Имзоҳоро тасдиқ менамоем.
Сардори РК ва КМ ДМТ

Тавкиев Э.Ш.

«09» январ 2024 с.